

ROZŠÍRENÝ PROGRAM

HoDeKoProM - "Konferencia o dezinformáciách a mediálnej gramotnosti u mladých ľudí"

 11.10.2024,

 Hotel Color, Bratislava

www.vudpap.sk

Projekt je podporený Európskou komisiou a financovaný vďaka Erasmus+ v spolupráci s NIVAM.

Príspevky a lektori

8:30 - 9:00

Registrácia účastníkov a účastníčok

9:00 - 9:15

Otvorenie konferencie, oficiálne príhovory

9:15 - 10:00

Kto sú naši nepriatelia? Motivované myslenie a kognitívna lenivosť pri podliehaní dezinformáciám **úvodná prednáška**

Prednáška bude venovaná dôvodom podliehania dezinformáciám (konšpiračné teórie/fake news). Vplývajú na ľudí skôr automatické, intuitívne procesy a nezapájajú dostatočne analytické myslenie (kognitívna lenivosť)? Alebo skôr interpretujú informácie zaujatým spôsobom podľa svojich ideologických alebo hodnotových presvedčení (motivované myslenie)? Existuje asymetria v podliehaní dezinformáciám podľa hodnotovej orientácie? Je možné presvedčenie človeka o pravdivosti dezinformácií meniť?

Doc. PaedDr. Vladimíra Čavojová, PhD.

Vladimíra Čavojová je vedeckou pracovníčkou a zástupkyňou riaditeľa Ústavu experimentálnej psychológie Centra spoločenských a psychologických vied SAV, v.v.i.. Vo svojom výskume sa zameriava na skúmanie rôznych druhov nepodložených presvedčení, vedeckého myslenia a spôsobov znižovania šírenia dezinformácií.

Okrem výskumu a písania vedeckých článkov sa venuje aj popularizácii vedy. Získala Cenu Slovenskej akadémie vied, napísala alebo editovala niekoľko populárno-vedeckých kníh a organizovala prednášky a workshopy pre širokú verejnosť o intuitívnom myslení a šírení dezinformácií. V súčasnosti učí aj na Trnavskej Univerzite.

10:00 - 10:45

Aké sú výsledky výskumu HoDeKoProM? prednáška

V tomto príspevku predstavíme výsledky výskumu projektu HoDeKoProM, konkrétne zmapovanie vnímania dezinformácií, hoaxov, konšpiračných teórií a propagandy mladými ľuďmi. Výskum pozostával z dotazníkového online mapovania (N=2075) a fókusových skupín s mládežou ale aj dospelou populáciou, ktorá s mladými ľuďmi prichádza do kontaktu v rámci svojej profesie. Zrealizovaných bolo 8 fókusových skupín s mladými ľuďmi v prvom a druhom ročníku stredných škôl ($N_{SR}=26$, z toho 12 dievčat, $N_{ČR}=24$, z toho 8 dievčat) so zameraním na úroveň mediálnej gramotnosti, porozumenie pojmom ako sú napríklad hoaxy a propaganda, ďalej psychologických aspektov vnímania dezinformácií, napríklad emócií, ktoré v mladých ľuďoch dezinformácie vyvolávajú a v neposlednom rade sme zisťovali vnímanie dopadu dezinformácií na spoločnosť. Online mapovanie zisťovalo celkové nastavenie respondentstva vzhľadom na neoverené alebo nepravdivé informácie, mieru viery v takýto typ tvrdení a tiež frekvenciu kontaktu so spomínanými fenoménmi. V každej krajine prebehli dve fókusové skupiny s učiteľmi a pracovníkmi s mládežou ($N_{SR}=11$, $N_{ČR}=14$), ktorí sa téme mediálnej gramotnosti venujú. Tieto skupiny sa zamerali na preskúmanie potrieb, ktoré ľudia pri výuke mediálnej gramotnosti majú.

Mgr. Estera Kövérová, PhD.

Estera Kövérová sa od roku 2013 venuje terénnej práci s mladými ľuďmi, ktorí trávia svoj voľný čas na ulici alebo sa inak rizikovo správajú. Pôsobila ako evaluátorka v rámci projektu Exit Europe, ktorý slúžil ako podklad pre vznik programu Exit Slovensko. Pripravovala odborný postup pre pedagogických a odborných zamestnancov pre Vý-

skumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v téme radikalizácie a extrémizmu na školách a s tým spojené pracovné stretnutia. Viedla medzinárodný projekt (De)radical zameraný na prácu s mládežou ohrozenou radikalizáciou a násilným extrémizmom.

Mgr. Zuzana Scott, PhD.

Zuzana Scott sa venuje výskumu v oblasti občianskej angažovanosti na Inštitúte pre psychologický výskum (INPSY) na Fakulte sociálnych štúdií Masarykovej univerzity. Zaujímajú ju hlavne postoje mladých ľudí k spoločnosti, konkrétne ako adolescenti a mladí dospelí vnímajú svoju úlohu ako občania.

Zuzana má skúsenosti s medzinárodným výskumom a sústreďuje sa hlavne na kvalitatívnu stránku výskumu. V minulosti sa venovala angažovanosti a participácii minorít, vnímanej legitimity politického rozhodovania a v súčasnosti participuje na projekte, ktorý skúma vzťah medzi občianskou participáciou a duševnou pohodou u mladých.

11:15 - 11:40

Čo sme sa naučili pri riadení projektu Akadémia mediálneho vzdelávania?

prednáška

V školskom roku 2024/25 bude spustený tretí ročník Akadémie mediálneho vzdelávania (AMV), ktorá je určená tým, ktorí začínajú s výučbou mediálneho a informačného vzdelávania, alebo sa už vzdelávajú a potrebujú pomôcť s „first move“. AMV je jednou z mála príležitostí, ako v Českej republike získať dôležité znalosti a zručnosti pre rozvíjanie mediálnej výchovy. Preto je aj ojedinelým benchmarkom skúseností pre tých, ktorým nie je informačná a mediálna gramotnosť ľahostajná a snažia sa situáciu z vlastnej iniciatívy zlepšiť.

Mgr. Michal Kaderka

Michal Kaderka vyučuje mediálnu výchovu na pražskom Gymnáziu Paměti národa a učí budúcich učiteľov na Karlovej univerzite v Prahe. Úzko spolupracuje so Seznam.cz, pre ktorý vedie aktivity na podporu mediálneho vzdelávania, ako sú webináre Seznam se s médii, Festival mediálneho vzdelávania a Akademií mediálneho

vzdelávania, ktorá pomáha učiteľom začínajúcim s mediálnym vzdelávaním. Z pozície externistu pre ministra vnútra Českej republiky má na starosti rozvoj mediálneho vzdelávania učiteľov. Zároveň pomáha školám s implementáciou mediálneho vzdelávania do výuky. Získal viacero ocenení za webstránku www.svetmedii.info, kde zverejnil otvorenú učebnicu Svět médií.

11:40 - 12:00

Ako viest' žiakov k bezpečnému používaniu sociálnych sietí?

prednáška

Účastníkom a účastníckam konferencie bude v príspevku vysvetlené fungovanie sociálnej siete TikTok a mechanizmy šírenia dezinformácií. Zároveň budú ponúknuté praktické tipy, čo s tým.

Mgr. Vladimír Šnidl

Vladimír Šnidl je novinárom Denníka N, autorom knihy Pravda a lož na Facebook a spoluautorom viacerých vzdelávacích príručiek o sociálnych sieťach.

Panelová diskusia

12:00 - 13:00

Príklady dobrej praxe mediálneho vzdelávania mladých ľudí

Diskutujúci: Mgr. Vladimír Šnidl, Mgr. Michal Kaderka, Mgr. Natália Babicová, Mgr. Tereza Kráčmarová

Cieľom panelovej diskusie je priniesť inšpiratívne skúsenosti od štyroch odborníkov a odborníčok z oblasti mediálnej výchovy. Účastníci budú mať možnosť dozvedieť sa, aké inovácie a prístupy sa osvedčili v práci s mládežou a ako podporiť kritické myslenie a mediálnu gramotnosť v súčasnej digitálnej ére. Diskusia ponúkne konkrétne príklady projektov a metodík, ktoré zlepšujú vzťah mladých ľudí k médiám a posilňujú ich schopnosť správne ich používať.

Mgr. Natália Babicová

Natália Babicová pracuje v organizácii digiQ siedmy rok. Začínala ako dobrovoľníčka pre prácu s mládežou, neskôr sa začala venovať externej komunikácii organizácie a lektorovaniu v rámci programu Cyber4Kids. Jej primárnymi témami sú: podpora kritického myslenia, prevencia hoaxov a nenávistných prejavov. Má skúsenosti so vzdelávaním viacerých vekových skupín - od detí v MŠ, ZŠ, SŠ, rodičov, učiteľov až po seniorov. Okrem digiQ robí aj lektorku v programe spoločnosti Google - Hrdinovia internetu. Hlavným cieľom programu je naučiť učiteľov z celého Slovenska, ako učiť o digitálnych témach. Natália tiež 10 rokov pracuje ako televízna redaktorka.

Mgr. Tereza Kráčmarová

Tereza Kráčmarová je predsedníčkou spolku Fakescape a má na starosti koordináciu celej organizácie. Študovala žurnalistiku a mediálne štúdiá v Brne a politológiu na magisterskom stupni. Zároveň dokončuje magisterský odbor informačné štúdiá a knihovníctvo so špecializáciou na technológie vo vzdelávaní. Pracovala ako externistka v Českom rozhlase pre spravodajský web iRozhlas.cz a venovala sa komunikácii s mládežou v Európskom parlamente. Absolvovala stáž v estónskej organizácii Shokkin, kde vyvíjala vzdelávacie hry pre mládež.

Vladimír Šnidl a Michal Kaderka sú predstavení vyššie.

Inšpiratívne príklady mediálneho vzdelávania zo Slovenskej republiky

14:00 - 15:00

Prezentácie organizácií: OZ Krupica, Zmudri, digiQ

Krupicou proti hoaxom

Prezentujúci: Matej Čačík (predseda OZ Krupica)

Organizácia sa venuje primárne neformálnemu vzdelávaniu priamo na školách formou workshopov. V poslednej dobe sa však viac sústreďujú aj na vytváranie metodických plánov pre učiteľov a vytváraníu edukačného obsahu na sociálnych sieťach. V ňom sa zameriavajú na vzdelávanie o demokracii a hybridných hrozbách.

V OZ Krupica veria, že pre prosperujúcu demokraciu je kľúčové, aby jej občania vedeli kriticky uvažovať a rozlišovať medzi pravdou a klamstvami. Už ako stredoškoláci si uvedomili, že školský systém ich systematicky k takémuto zmýšľaniu nevedie. Preto použitím metód neformálneho vzdelávania vymysleli workshop, ktorý zábavnou formou odhaľuje manipulačné stratégie a poskytuje žiakom nástroje, ako si vytvárať svoje vlastné názory na základe faktov. Za takmer 4 roky pôsobenia pochodili desiatky škôl po celom Slovensku a nedávno zaškolili 16 mladých lektorov, s ktorými chystajú veľké školské turné už koncom októbra 2024.

Zmudri - Učíme mladých ľudí kriticky myslieť

Prezentujúca: Mgr. Ivana Šaturová (riaditeľka OZ Zmudri)

Neziskový projekt Zmudri vznikol v roku 2018 s cieľom pripravovať mladých ľudí na reálny život a zrozumiteľnou formou im vysvetľovať témy, ktoré v našom vzdelávacom systéme chýbajú. Projekt tvorí vzdelávacie videá, navštevuje školy a komunikuje s tisíckami učiteľov. Na svojich sociálnych sieťach, vo webovom magazíne Zmudri G, či formou podcastov vysvetľuje mladým aktuálne dianie a vyvracia najčastejšie mýty a konšpirácie. To všetko s cieľom rozvíjať u nich zručnosť, ktorá je pre život v dnešnom svete kľúčová - zručnosť kriticky myslieť.

Občianske združenie Zmudri vzniklo na jeseň 2018 s cieľom vytvárať vzdelávací obsah pre mladých ľudí. Mladí ľudia vo veku od 12 do 25 rokov čerpajú väčšinu informácií zo sociálnych sietí a v škole, a tak sa zrodili dva hlavné prúdy Zmudri aktivít: médium na sociálnych sieťach Zmudri G a online platforma s materiálmi a modelovými hodinami pre učiteľov a študentov Zmudri.sk spojená s rozvojovým programom pre učiteľov. Idea prepojiť tieto dva svety, svet mediálny a svet školský, sa zrodila v pôvodnej šesťčlennej zostave mladých nadšencov zmeny k lepšiemu a od vzniku sa transformovala do stabilného tímu mladých profesionálov. Snahy Zmudri na poli vzdelávania si okrem iných vyslúžili ocenenia ako Cena európskeho občana každoročne udeľovaná Európskym parlamentom, či Národná cena kariérového poradenstva a niekoľko nominácií v Novinárskej cene za roky 2021, 2022 aj 2023.

Digitálni domorodci a dezinformácie

Prezentujúca: Mgr. Natália Babicová (lektorka a špecialistka komunikácie, digiQ)

digiQ

Hoci by sa mohlo zdať, že hoaxy a nefaktický obsah zasahujú skôr strednú či staršiu generáciu, nie je to celkom pravda. Cieľom dezinformačného obsahu sa totiž stávajú aj tínedžeri a mladí dospelí. Akými kanálmi sa k nim tento obsah dostáva? A v akej forme? To sa dozviete v prednáške Digitálni domorodci a dezinformácie. Súčasťou prednášky budú aj príklady dobrej praxe z celoslovenského rozvojového programu pre mladých - digiPEERS.

Organizácia digiQ sa venuje vzdelávaniu v oblasti digitálneho občianstva, mediálnej gramotnosti, boja proti nenávisným prejavom a podpore kritického myslenia. Zameriava sa na rôzne skupiny ľudí - deti, tínedžerov, učiteľov a učiteľky, rodičov a tiež seniorov a seniorky. Okrem toho stojí za rozvojovým programom pre tínedžerov - digiPEERS. Súčasťou činnosti digiQ je aj tvorba metodík a vzdelávacích materiálov, monitorovanie škodlivého obsahu na sociálnych sieťach a pripomienkovanie návrhov v oblasti bezpečnosti na internete a digitálneho občianstva.

Inšpiratívne príklady mediálneho vzdelávania z Českej republiky

15:30 - 16:30

Prezentácie organizácií: Fak(e)ticky; Fakescape; Fórum pro prožitkové vzdělávání

Fak(e)ticky - mediálne workshopy

Prezentujúca: Bc. Valérie Štylerová (lektorka mediální výchovy)

fak(e)ticky

Organizácia Fak(e)ticky v príspevku predstaví svoje činnosti - od workshopov cez dlhodobejšiu spoluprácu so školami, aj k špeciálnym programom na mieru pre detské domovy. Zastavia sa pri jednotlivých témach, ktorým sa s účastníkmi venujú a popíšu niekoľko best practices, ktoré za roky činnosti pozbierali a vyskúšali.

Sú nezisková organizácia. Čítajú sa [fakticky], pretože [fejky] tu nechcú. Preto sa venujú mediálnej výchove a kritickému mysleniu. A to už vyše päť rokov. Doteraz realizovali interaktívne workshopy pre viac ako stovku škôl a pre viac ako desiat tisíc detí. Zaoberajú sa mediálnou výchovou, kritickým myslením, bezpečnosťou na internete a kultivovaným diskutovaním. A pretože v školách to nekončí, robia interaktívne workshopy aj pre učiteľov, obce a firmy. Sú ľudia z rozličných profesií: učitelia, novinári, sociológovia, fotografi, grafici... Snažia sa tak o komplexný pohľad na mediálnu výchovu a nazeranie na ňu z rôznych pohľadov a odborov. Sú mladí. A svet okolo nich im nie je jedno. K študentom majú stále blízko, preto zachytávajú trendy, ktoré ich formujú. Sú otvorení a radi sa učia. Zúčastnili sa na niekoľkých európskych odborných školeniach zameraných na mediálnu gramotnosť a kritické myslenie. Sú ukecaní, a tiež radi debatujú. A to hlavne v spolupráci s Knihnicou Václava Havla.

Fakescape - Učíme mediálnu gramotnosť a kyberbezpečnosť hrou

Prezentujúca: Mgr. Tereza Kráčmarová (Predsedníčka spolku a zakladateľka)

Ponúkame inovatívne vzdelávacie workshopy, hry a metodiky, ktoré rozvíjajú kritické myslenie, mediálnu gramotnosť a kybernetickú bezpečnosť. Objavte s nami nový rozmer vzdelávania.

Sme skupina mladých ľudí, ktorých spája túžba venovať svoju energiu do pozitívneho vplyvu na spoločnosť. Keď sme v roku 2018 začínali pod mentoringom Miloša Gregora a Petry Mlejnkovej z Masarykovej univerzity, mali sme jasnú víziu: zlepšiť kritické myslenie a mediálnu gramotnosť v Českej republike. Vytvorili sme prvý hravý workshop Zachráňte prázdniny pre stredné školy. Postupne sa pridali workshop Dezinfombies pre základné školy, naša kartová hra Nekrm Kachnu, kyberbezpečnostný workshop Kybrno, medzinárodné školenia Erasmus+ a oveľa viac. Teraz sme tím tvorený 50 nadšenými ľuďmi, ktorí lektorujú po celej Českej republike a na Slovensku a vytvárajú on-line obsah, metodiky, workshopy i hry.

Posilňovanie mediálnej gramotnosti žiakov technikami zážitkového vzdelávania

Prezentujúci: Ing. Zdeněk Andrlík, Ph.D. (Koordinátor projektů)

Téme mediálnej gramotnosti, a s ňou súvisiacich kompetencií žiakov základných a stredných škôl, sa naša organizácia systematicky venuje od roku 2016. Vtedy sme v rámci OP Praha –Pól rústu vytvorili v spolupráci s ďalšími odbornými partnermi vzdelávací program pre žiakov vo vekovej kategórii II.

stupňa ZŠ a študentov stredných škôl založený na práci s menšími kolektívami detí v rozsahu jednej bežnej školskej triedy. Tí najprv, pre ich aktivizáciu pre tému mediálnej gramotnosti, absolvovali interaktívne edukatívne predstavenie vo forme divadla fórum a následne s nimi táto téma bola ďalej rozpracovaná prostredníctvom nadväzujúceho programu vo forme štruktúrovanej drámy. Pre pedagógov boli zároveň vytvorené metodické materiály a pracovné listy pre ďalšie prácu s ich triedami. Obsahová náplň týchto programov je priebežne aktualizovaná, na školách ich realizujú naši interní špeciálne preškolení herci a lektori pod dohľadom odbornej supervízie.

Naša verejne prospešná organizácia sa primárne zameriava na využívanie zážitkových edukatívnych techník na prevenciu sociálne problematických javov u žiakov základných a stredných škôl a posilňovanie ich sociálnych a občianskych kompetencií, či už formou prehĺbovania ich mediálnej alebo finančnej gramotnosti, pochopenia konceptu ľudských a občianskych práv, princípov demokracie, vzájomnej tolerancie, porozumenia odlišným kultúram a pod. Zároveň je naším cieľom tiež napomôcť rozvoju techník zážitkového vzdelávania v rámci českého vzdelávacieho systému. Pre pedagógov preto organizujeme takto zamerané semináre a workshopy a publikujeme pre nich metodické materiály. Zapájame sa tiež do iniciatív zameraných na reformu českého školstva, ako je Eduzměna či Domácí úkoly. Na týchto cieľoch spolupracujeme s ďalšími odbornými partnermi, najmä s Nadací České spořitelny, Linkou bezpečí, Centrem Locika, Nadačním fondem obětí holocaustu a pod.

Workshopy

Zvol si info

14:00 – 15:00 & 15:30 – 16:30

FANTOMASom proti dezinformáciám

Zvol si info Slovenská republika (max. kapacita 30 osôb)

Prečo by sme sa (ne)mali báť polievať svoju orchideu? Čo ak máme na obale s čipsami zelenú žabku? Naozaj nás elity nútia v chlebe našom každodennom pojeďať mleté chrobáky? Môže sa aj nám stať, že si zrazu začneme energeticky „nabíjať“ vodu za splnu mesiaca? Prečo majú nad nami príbehy a emócie moc? Ako odhaliť dezinflucera? A prečo je mediálna gramotnosť taká dôležitá? To všetko (a určite trochu viac) bude súčasťou workshopu z dielne OZ Zvol si info, v rámci ktorého si predstavíme a prakticky vyskúšame pomôcku FANTOMAS, ktorá slúži na uľahčenie overovania (nielen) online informácií.

Mgr. Kristína Blažeková, PhD.

Kristína Blažeková pôsobí od roku 2022 na Trnavskej univerzite a prednáša predmety z oblasti pedagogicko-psychologickej diagnostiky, problémového správania detí a čitateľskej a mediálnej gramotnosti. Pôsobí v občianskom združení Zvol si info na Slovensku, v rámci ktorého sa venuje prednáškovým, výskumným a vedecko-

popularizačným aktivitám v oblasti mediálnej a informačnej gramotnosti (s dôrazom na odolnosť voči dezinformáciám, mediálnu výchovu a kritické myslenie) pre mládež a dospelých.

14:05 – 15:05 & 15:35 – 16:35

Zachráňte prázdniny

Fakescape Česká republika (max. kapacita 30 osôb)

Cieľom je zoznámiť ľudí s problematikou dezinformácií a kritického myslenia, a to formou hravého workshopu. Počas 60 minút si sami vyskúšajú vyhľadávať a overovať informácie, odhaľovať manipulácie na fotkách a rozpoznať hoax od overenej správy. Pri riešení úloh tiež trénujú pozorné čítanie a kritické porozumenie textu. Veľmi dôležitou súčasťou hry je záverečná reflexia. Pri tej si prepoja skúsenosť z hry so skutočným dianím vo svete. Vysvetlia si, ako sa to, čo práve zažili pri hre, prejavuje napríklad v reálnej politike a médiách, a ako môžu svoje schopnosti a zručnosti nadobudnuté v hre využiť v každodennom živote. Taktiež prediskutujú negatívne dopady dezinformácií na naše životy a predstavia si dôvody, prečo je dôležité si informácie overovať.

Bc. Dominika Křížová

Dominika Křížová absolvovala na bakalárskom štúdiu hlavný odbor Politológie a vedľajší odbor Verejná ekonomika a správa na Masarykovej univerzite. Momentálne pokračuje nadväzujúcim štúdiom Politológie na Karlovej Univerzite. Počas svojho štúdia absolvovala množstvo stáží, napríklad v Európskom parlamente alebo v oblasti

mediálnej a informačnej gramotnosti (s dôrazom na odolnosť voči dezinformáciám, mediálnu výchovu a kritické myslenie) pre mládež a dospelých.

Posterové príspevky

HoDeKoProM: Ako mladí ľudia dôverujú médiám v dobe dezinformácií?

Autori posteru: Mgr. Jarmila Zsírosová, Mgr. Karin Belovičová, PaedDr. Robert Tomšík, PhD.

Výskumná štúdia bola realizovaná v rámci projektu HoDeKoProM, ktorý sa zameriava na vnímanie hoaxov, dezinformácií, konšpiračných teórií a propagandy u mladých ľudí na Slovensku. Cieľovou skupinou boli študenti a študentky vo veku od 13 do 25 rokov ($N = 2075$, $M = 15,37$, $SD = 1,98$). Z tohto bolo 43,9% mužov, 51,3% žien a približne 4,9% respondentov neuviedlo informáciu o rode. Výber participantov/tiek bol realizovaný s ohľadom na rovnomerné zastúpenie podľa veku, rodu, regiónu, veľkosti mesta, stupňa a typu školy. Dotazník zahŕňal otázky týkajúce sa frekvencie využívania a dôveryhodnosti rôznych mediálnych platforiem, vrátane bulvárnych (Topky.sk, Pluska, Nový Čas), tradičných (SME, Denník N, Pravda), alternatívnych (Hlavné správy, Infovojna), a audiovizuálnych médií (RTVS, TV Markíza, TV JOJ). Výsledky odhaľujú preferencie študentov pri hľadaní informácií a hodnotenie dôveryhodnosti jednotlivých platforiem.

Kľúčové slová: HoDeKoProM, hoaxy, dezinformácie, propaganda, konšpiračné teórie, médiá

HoDeKoProM: Mládež a ich kontakt s HoDeKoPro témami

Autori posteru: Mgr. Jarmila Zsírosová, PaedDr. Robert Tomšík, PhD., Mgr. Karin Belovičová

Výskumná štúdia realizovaná v rámci projektu HoDeKoProM sa zamerala na skúmanie vnímania hoaxov, dezinformácií, konšpiračných teórií a propagandy medzi mladými ľuďmi na Slovensku. Cieľovou skupinou boli študenti a študentky vo veku od 13 do 25 rokov ($N = 2075$, $M = 15,37$, $SD = 1,98$). Z tohto bolo 43,9% mužov, 51,3% žien a približne 4,9% respondentov neuviedlo informáciu o rode. Cieľom štúdie bolo analyzovať frekvenciu stretávania sa s dezinformáciami v rôznych oblastiach (politika, ľudské práva, zdravie, životné prostredie a financie) počas posledného mesiaca pomocou Škály prevalencie tém HoDeKoPro. Nástroj pozostáva z pätnástich položiek a je navrhnutý na zistenie, v akých oblastiach sa mladí ľudia najčastejšie stretávajú s dezinformáciami. Respondenti hodnotili svoju skúsenosť na päťstupňovej škále (1 = nikdy, 5 = veľmi často). Psychometrické analýzy preukázali vysokú vnútornú konzistenciu škály, s hodnotami McDonaldovo $\omega = 0,892$ a Cronbachovo $\alpha = 0,892$.

Kľúčové slová: HoDeKoProM, hoaxy, dezinformácie, propaganda, konšpiračné teórie, témy

Viera mládeže v konkrétne HoDeKoPro tvrdenia

Autori posteru: Mgr. Jarmila Zsírosová, PaedDr. Robert Tomšík, PhD., Mgr. Karin Belovičová

Výskumná štúdia realizovaná v rámci projektu HoDeKoProM sa zamerala na vnímanie hoaxov, dezinformácií, konšpiračných teórií a propagandy medzi mladými ľuďmi na Slovensku. Cieľovou skupinou boli študenti a študentky vo veku od 13 do 25 rokov ($N = 2075$, $M = 15,37$, $SD = 1,98$). Z tohto bolo 43,9% mužov, 51,3% žien a približne 4,9% respondentov neuviedlo informáciu o rode. Na zber dát bol použitý nástroj Škála HoDeKoPro presvedčení (Zsírosová, Tomšík & Belovičová, 2024), pomocou ktorého bola mapovaná miera súhlasu s rôznymi tvrdeniami založenými na hoaxoch, dezinformáciách, konšpiračných teóriách a propagande. Respondenti hodnotili pravdivosť jednotlivých tvrdení na štvorbodovej Likertovej škále. Celkové skóre sa vypočítalo súčtom jednotlivých položiek, pričom vyššie skóre indikovalo vyššiu dôveru respondentov v tieto teórie.

Kľúčové slová: HoDeKoProM, hoaxy, dezinformácie, propaganda, konšpiračné teórie, viera

ESPAD. Projekt Európskeho školského prieskumu o alkohole a iných drogách - Aký je pohľad dospievajúcich na riziká abúzu návykových látok?

Autori posteru:

PaedDr. Robert Tomšík, PhD., PhDr. Alena Kopányiová, PhD.

Posledný prieskum ESPAD bol realizovaný v roku 2024, pričom okrem iného sa mapovalo aj vnímanie rizika v závislosti od rôznych typov správania, vrátane fajčenia, užívania drog, alkoholu a energetických nápojov. Prieskumný súbor pozostával z 5 873 respondentov, pričom 47,3% tvorili muži a 44,4% ženy. Zvyšných 1,9% respondentov sa identifikovalo ako iný rod, zatiaľ čo 3,4% respondentov odmietlo uviesť svoj rod. Veková štruktúra bola najviac zastúpená vekovými skupinami 16 rokov (27,2%) a 17 rokov (23,4%). Respondenti vo veku 15 rokov tvorili 25% súboru, zatiaľ čo najmladší (≤ 14 rokov) predstavovali 10,3% súboru. Respondenti starší ako 18 rokov tvorili 14% prieskumu. Chýbajúce odpovede na otázky o rode a veku predstavovali približne 3%.

Kľúčové slová: ESPAD, dezinformácie, hoaxy, alkohol, rizikové správanie